2030 Voorzieningenkaart

Ravenstein

Eindadvies
April, 2015

Inhoudsopgave

Samenvatting en conclusies		3
1.	Opdracht en aanpak	5
2.	Financieren maatschappelijk vastgoed	6
3.	Demografie en gevolgen	8
3.1	Demografie	8
3.2	Jeugd trekt weg	8
4.	Voorzieningenkaart Ravenstein: veel plannen en ambities, veel vastgoed, veel initiatief	10
5.	Het advies voorzieningenkaart 2030 Ravenstein en kernen	12
5.1	Ontmoeten	12
5.2	Cultuur & Toerisme	13
5.3	Sport	15
6.	Financiële uitwerking scenario's	16
6.1	Algemene toelichting bij de scenario's	16
6.2	Investeringskosten sport	16
6.3	Investeringskosten ontmoeten	17
6.4	Investeringskosten cultuur	18
6.5	Investeringskosten onderwijs	18
7.	Hoe verder?	19
7.1	Integrale aanpak	19

Samenvatting en conclusies

Voorzieningenkaart

Dit advies is het resultaat van een samenwerking tussen de gemeente Oss en de inwoners, verenigingen en een aantal professionals uit Ravenstein en de omliggende kernen. Samen hebben zij een lange termijn toekomstperspectief geschetst voor de voorzieningen in Ravenstein en de kernen voor de gemeenteraad. Dit noemen we co-creatie. Het doel van het project Voorzieningenkaart 2030 is om vervangingsinvesteringen in maatschappelijk vastgoed zoveel mogelijk te voorkomen en leefbaarheid te behouden of versterken.
Door samen in gesprek te gaan over een complex probleem brengt de Voorzieningenkaart partijen aan tafel. Dit heeft positieve effecten op de leefbaarheid. Het biedt mogelijkheden voor samenwerking en nieuwe burgerinitiatieven. Deze dragen bij aan de sociale cohesie en versterken de kracht van het dorpengebied. In de voorzieningenkaart neemt de gemeente een meer faciliterende rol in.

Complexiteit van de problematiek

In Ravenstein zagen we ons geconfronteerd met een complexe situatie. Ravenstein heeft veel maatschappelijk vastgoed, zowel in eigendom van de gemeente als van particulieren. Daar kwam nog bij, dat tijdens het voorzieningenkaartproces het Hooghuis bekend maakte, dat het voortgezet onderwijs in Ravenstein in 2017 zou stoppen.
Daarnaast vinden er in Ravenstein heel veel activiteiten plaats in verschillende gebouwen. Denk aan het Vlakglasmuseum, de Molen, het Raadhuis en de Nederlands Hervormde Kerk. Het valt echter niet altijd mee de exploitaties van de activiteiten rond te krijgen o.a. ook door de kosten van het gebouw.
Een derde complicerende factor is de samenhang tussen scenario's voor het maatschappelijk vastgoed, de herontwikkeling en woningbouwbehoefte. Als een accommodatie verdwijnt, wat dan te doen met het pand en de grond?
De combinatie van veel vastgoed, bestaande plannen, ambities en initiatieven op het gebied van toerisme en cultuur, maken de Voorzieningenkaart van Ravenstein complex. De uitwerking van deze kaart vraagt om een integrale benadering en ondersteuning van verschillende afdelingen van de gemeente Oss.

Resultaten

Ontmoeten

Het huidige ontmoetingscentrum Vidi Reo is toe aan vervanging of grootschalige renovatie. De voorkeur gaat uit naar een multifunctionele ruimte met een horecafunctie, liefst in combinatie met sport, zodat jong en oud elkaar blijven ontmoeten. Daarnaast is er een voorkeur om ontmoeten te realiseren in het oude stadsdeel. Andere locaties zijn bespreekbaar, mits met bepaalde voorwaarden rekening wordt gehouden.

Cultuur en toerisme

Men hecht in Ravenstein veel waarde aan het oude stadscentrum van Ravenstein. Het stadje trekt jaarlijks vele bezoekers die zorgen voor reuring en bestedingen in het centrum. Ravenstein geeft aan een (gemeentelijke) kartrekker te missen voor het toerisme. Toerisme is belangrijk voor het dorp, maar men wil geen Heusden aan de Maas worden.

De molenstichting werkt momenteel aan een nieuwe invulling van het Bastion door invulling met een bierbrouwerij en een streekproductenwinkel. Ook de heemkundekring zal zich hier vestigen.
De bewoners begrijpen dat het behouden van het Raadhuis in de huidige vorm geen oplossing is voor de toekomst. Wel vindt men dat het Raadhuis gebouw moet blijven met een maatschappelijke functie. Men vindt het acceptabel als er een horeca-hotelfunctie in zou komen, eventueel in combinatie met het TIR. Dit kan eveneens een impuls geven aan het toerisme.

Sport

Sport is belangrijk voor de leefbaarheid in Ravenstein en de kernen. Sport verbindt jong en oud. De sportverenigingen geven aan dat clustering en samenwerking een denkbare oplossingsrichting is, maar dat zij nog tijd nodig hebben om dit verder uit te werken. Verder geven de grootste sportverenigingen uit Ravenstein aan, dat zij het belangrijk vinden dat er een lange termijn visie komt voor sporten in Ravenstein. Zij willen hier samen aan werken in een Ravensteinse Sportraad.
Er is een wens voor het op lange termijn realiseren van een omnipark op een goede locatie. Een sporthal in het omnipark vindt men een mooie gedachte en men vraagt daarom om niet meer te investeren in de huidige sporthal De Hoge Graaf, maar deze alleen nog te onderhouden.

1. Opdracht en aanpak

In 2014 zijn we gestart met de Voorzieningenkaart 2030 in Ravenstein. Het doel van het proces Voorzieningenkaart is tweeledig:

1. Het eerste doel is oplossingen te bedenken waarmee we vervangings-investeringen zoveel mogelijk voorkomen. Dit kan door bestaande gemeentelijke en particuliere voorzieningen optimaal te gebruiken.
2. Behoud van leefbaarheid is het tweede doel. Door goed in te spelen op (toekomstige) behoeften van inwoners, behoud van activiteiten en versterken van samenwerking.

Voor dit tweede doel geldt bovendien aanvullend, dat mocht uit het advies blijken dat structurele bezuinigingen gerealiseerd kunnen worden, er tevens een advies kan worden gegeven hoe deze middelen beter ingezet kunnen worden om voorzieningen en leefbaarheid te behouden.

De voorzieningenkaart is een project waarin we op een nieuwe manier tot raadsadviezen komen: door middel van co-creatie met inwoners.

Met het advies zetten we een stip aan de horizon voor de toekomst van de voorzieningen in Ravenstein, Dieden, Demen, Deursen-Dennenburg, Neerlangel en Huisseling. Het advies is voor de gemeenteraad een richtinggevend toetsingskader voor het nemen van toekomstige investeringsbesluiten.

Wat is co-creatie?

Co-creatie is samen een advies, dienst of product maken binnen een vooraf bepaald kader of opdracht. In geval van de voorzieningenkaart is het resultaat een advies aan de gemeenteraad van Oss over vastgoed en leefbaarheid in Ravenstein.

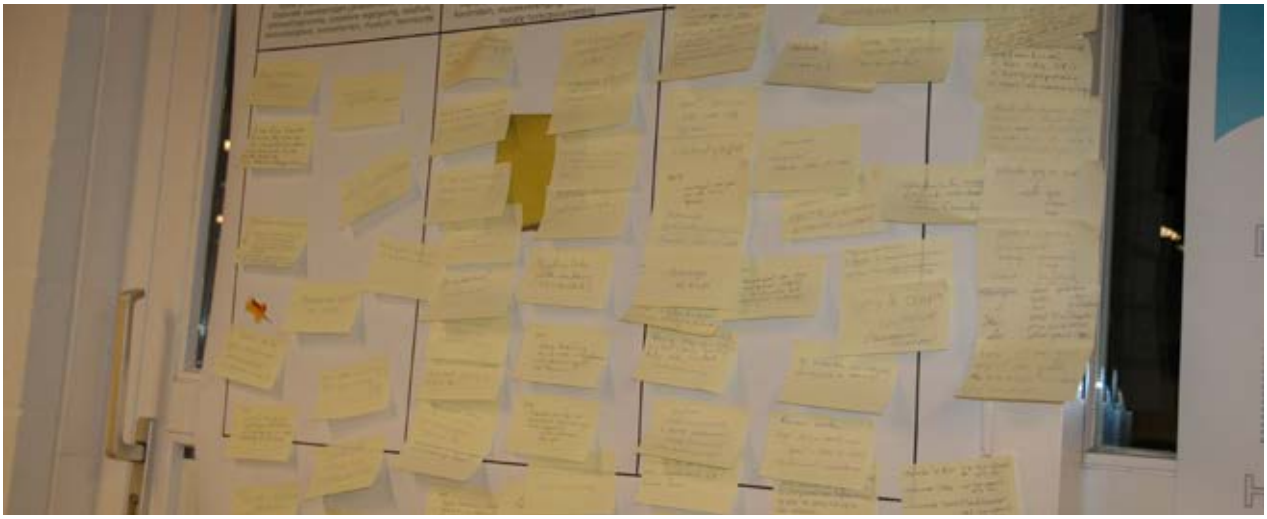
Met wie doen we dat?

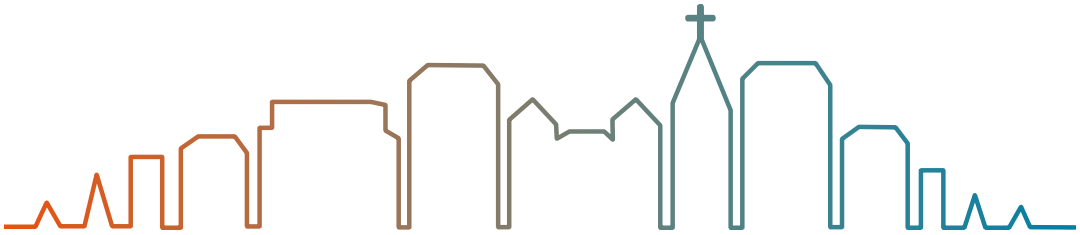
Iedereen die zich betrokken voelt bij het maatschappelijke vastgoed kan meedoen met de Voorzieningenkaart. Denk aan bewoners, verenigingen, besturen en gebruikers.

Hoe doen we dat?

Bij co-creatie wordt gewerkt op basis van betrokkenheid en gezond verstand. Belangrijk is gezamenlijke 'fact-finding'. Alle vragen die gedurende het proces worden gesteld, worden beantwoord. Gemeente en inwoners zijn samen verantwoordelijk voor het proces. De dorpsraad Ravenstein had een adviserende rol op het proces en de communicatie. Iedereen die wilde heeft zichzelf op kunnen geven voor de werkgroep, bestaande uit inwoners van Ravenstein. Gezocht wordt naar de best mogelijke oplossingen. 'Best mogelijk' laat zich definiëren als:

- Zoek naar win-win voor alle betrokken partijen;
- Verdeel de gevolgen van de verandering zo rechtvaardig mogelijk;
- Blijf binnen het kader van de opdracht en wet- en regelgeving.

2. Financieren maatschappelijk vastgoed

De gemeente bezit veel gebouwen, ook in Ravenstein en de kernen. We hebben scholen, sportaccommodaties, sportterreinen, monumenten en dorpshuizen. Ravenstein heeft zowel nieuwe als zeer oude gebouwen.

In onderstaand overzicht ziet u kenmerken van de gemeentelijke gebouwen in Ravenstein en de kernen. De bouwdatum en datum van grote renovaties zijn genoemd, alsmede het bedrag waarvoor dit gebouw jaarlijks in de gemeentebegroting staat (2014). Tot slot is in de tabel opgenomen wanneer het gebouw 'theoretisch' vervangen of grootschalig gerenoveerd zou moeten worden en wat dat dan zou kosten.

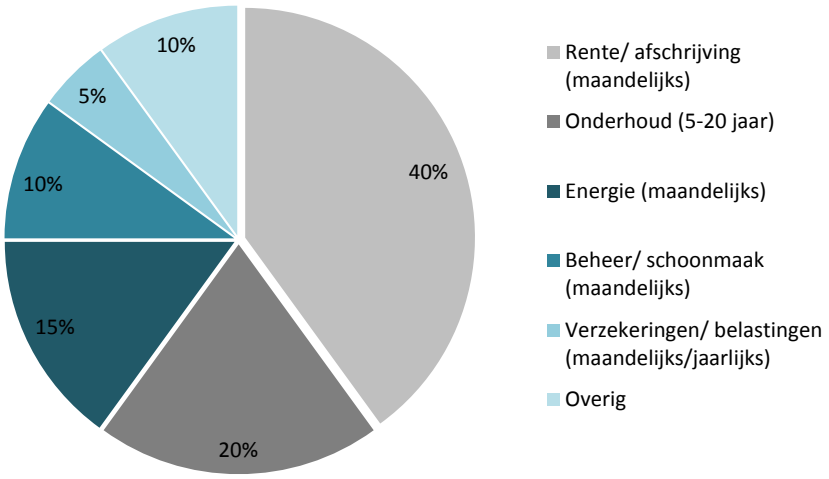
Jaarlijkse kosten voor de gemeente bestaan uit rente en afschrijving van de investering, groot onderhoud, belastingen en verzekeringen. Het onderhoud van de gemeentelijke panden is geregeld via een meerjarenonderhoudsplan 'beheerplan gebouwen', de jaarlijkse kosten zijn in de begroting opgenomen.

Op dit moment bedraagt het aantal vierkante meters gemeentelijk vastgoed in Ravenstein 14.442 m2 (exclusief sportvelden en de gebouwen op de sportterreinen). Wanneer alles in stand gehouden wordt kost dit de gemeente jaarlijks ruim € 600.000,-. Daarnaast zou over een periode van 40 jaar nog eens 25 miljoen geïnvesteerd moeten worden voor grootschalige renovaties of vervangende nieuwbouw.

De gemeente 'spaart' niet voor vervangingsinvesteringen. Bij renovatie of vervangende nieuwbouw moet opnieuw geld worden aangevraagd via de Raad.

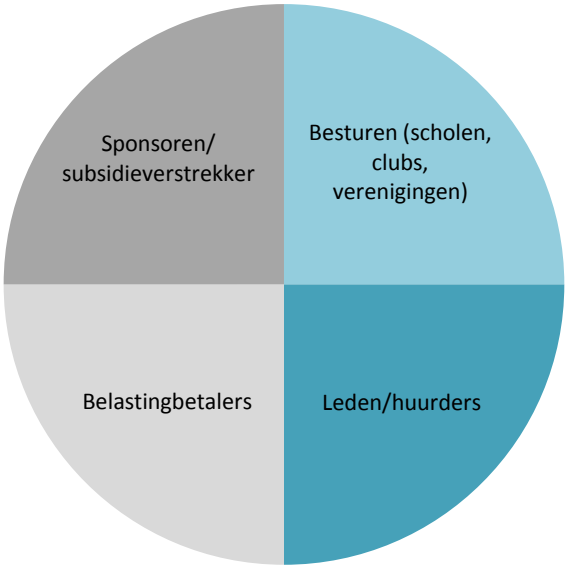
Voorziening	Bouwdatum	Renovatiedatum	Begroting 2014	Vervangingsinvestering	
				Vervangingsjaar	Investeringskosten prijspeil 2013
R.K. Basisschool Vier Heemskinderen	1978		€ 45.125,97	2018	€ 1.728.000,00
Horizonschool Morgenster (VVE)	2003		€ 194.975,56	2043	€ 5.133.600,00
Hooghuis Ravenstein	1965	2003	€ 134.569,73	2043	€ 7.750.000,00
Nederlands Hervormde Kerk	1641	2009	€ 13.422,00	2049	€ 321.300,00
Leerlooiershuisje	1885	2008	€ 3.086,00	2048	€ 75.600,00
Dorpshuis Vidi Reo	1958		€ 26.754,76	1998	€ 1.888.200,00
Raadhuis Ravenstein	1739	2005	€ 47.769,68	2045	€ 1.252.800,00
Sporthal Den Hoge Graaf	1981		€ 48.431,00	2021	€ 4.671.000,00
Sportcomplex Den Ong (was- en kleedlokalen)	1990		€ 23.867,00	2030	€ 450.000,00
Sportpark De 5 stromen Demen (was- en kleedlokalen)	2012		€ 21.600,73	2052	€ 450.000,00
MFA Onder d'n Plag	2013		€ 59.294,73	2053	€ 1.350.000,00

Wat zijn de kosten?

- De cirkeldiagram geeft slechts een indicatie van de percentages van de kosten van het vastgoed. Percentages kunnen per gebouw verschillen.

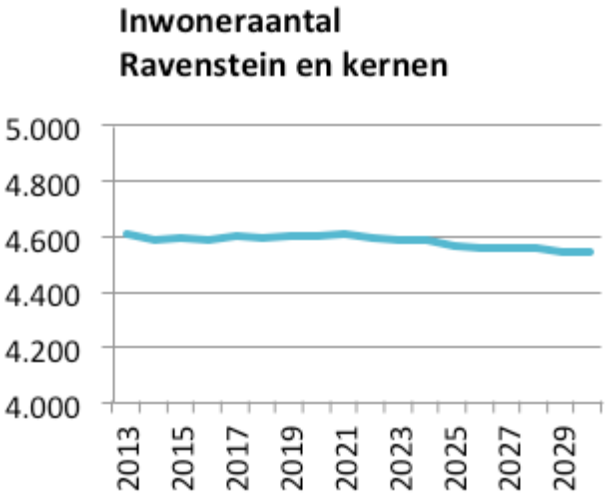
Wie betaalt het?

3. Demografie en gevolgen

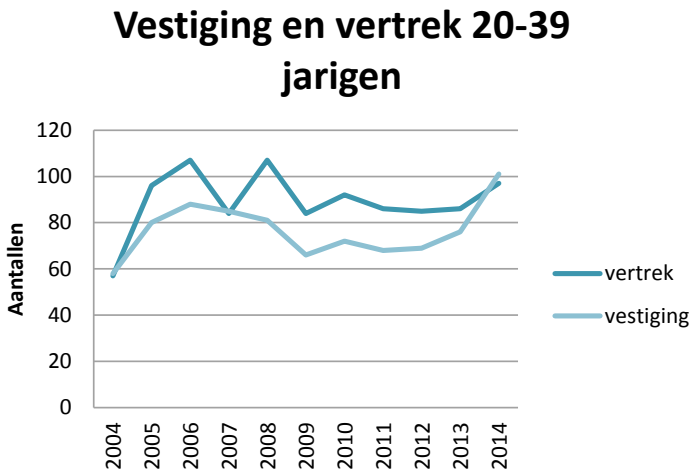
3.1 Demografie

Op dit moment wonen er in Ravenstein en de kernen bijna 4.600 inwoners. De verwachting is dat het aantal inwoners de aankomende vijftien jaar redelijk stabiel blijft.
Wel neemt de vergrijzing in het gebied in hoog tempo toe. Op dit moment is 17,8% van de mensen in de leeftijd 65+, naar verwachting zal dit in 2030 groeien naar een percentage van 27%.
Daarentegen neemt het aantal jongeren af van 24% naar 21%. Het aantal leerlingen in het basisonderwijs neemt in dezelfde periode af met ruim 50 leerlingen, verspreid over de drie basisscholen in Ravenstein en Deursen-Dennenburg.

3.2 Jeugd trekt weg

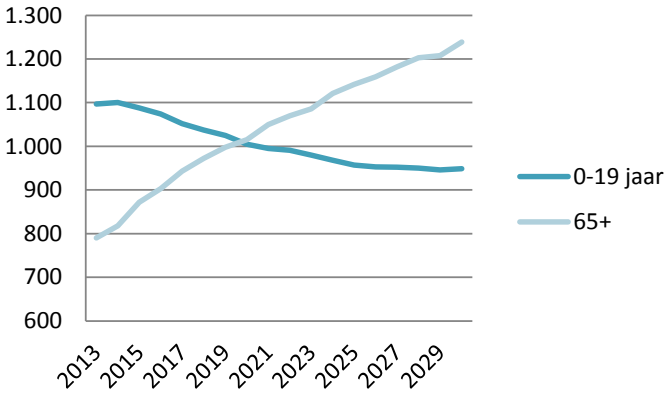
Ravenstein maakt zich al langere tijd zorgen om de terugloop van het aantal jongeren in het gebied. Men ziet steeds meer jeugd wegtrekken omdat het woningaanbod niet aansluit op de woonbehoeften. Men vreest dat hiermee ook het ondernemerschap en de leefbaarheid onder druk komen te staan. Ravenstein pleit daarom al langere tijd voor woningbouw. Ook uit de cijfers die de gemeente de afgelopen jaren heeft bijgehouden, blijkt dat meer 20-39 jarigen uit Ravenstein en de kernen wegtrekken dan dat er zich vestigen.

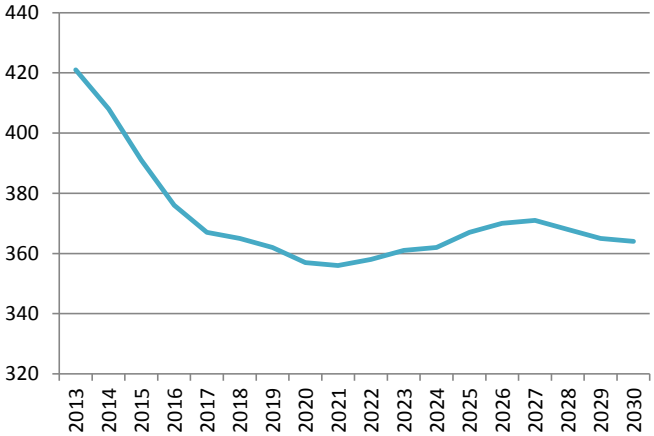
3.3 Gevolgen van ontgroening zichtbaar

De gevolgen van ontgroening zijn inmiddels al merkbaar in Ravenstein en de kernen. Voetbalvereniging SDDL uit Demen heeft aangegeven problemen te hebben met het samenstelen van hun voetbalelftallen. Om te kunnen starten met volledige teams zijn zij een samenwerking aangegaan met VV Ravenstein.
Tijdens het Voorzieningenkaartproject kwam ook het nieuws naar buiten dat het Hooghuis vanwege het teruglopende aantal scholieren, genoodzaakt is om hun locatie in Ravenstein vanaf juli 2017 te sluiten. Hierbij moet genoemd worden dat dit niet alleen te maken heeft met het lagere aantal scholieren in het gebied, maar ook met het feit dat veel scholieren vanuit het gebied naar de middelbare school gaan in Wijchen.

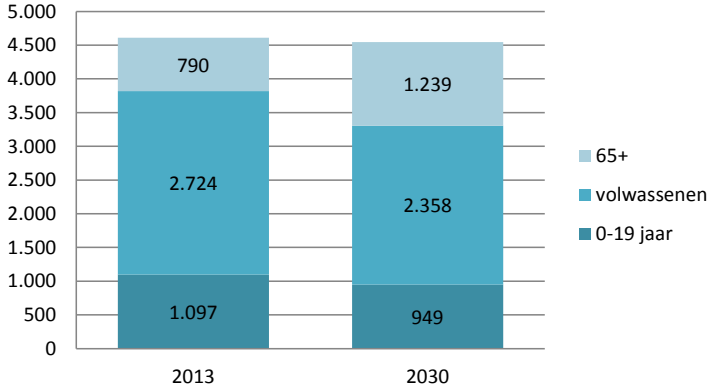
Vergrijzing en ontgroening

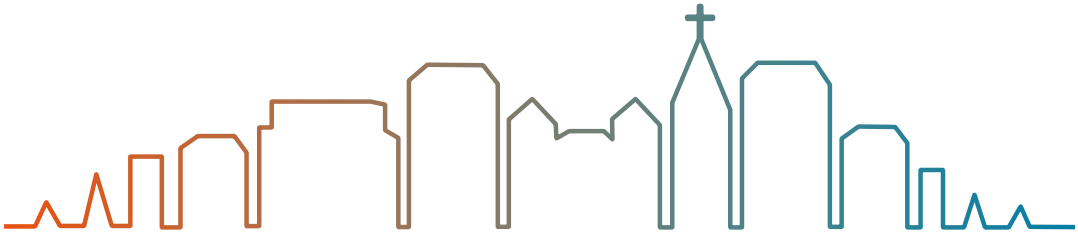
Basisschoolkinderen

Leeftijdsopbouw 2013-2030

	Telling	Prognoses												
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2030
Ravelijn	162	155	144	135	131	127	126	123	122	122	123	123	124	122
De Bogaard	197	197	197	193	191	190	189	186	185	187	187	188	190	185
4 Heems-kinderen	73	73	67	67	67	65	64	64	63	60	64	63	64	67

4. Voorzieningenkaart Ravenstein: veel plannen en ambities, veel vastgoed, veel initiatief

Inleiding

Het stadje Ravenstein heeft een historisch stadscentrum en heeft een hechte gemeenschap die volop betrokken is bij het behouden van het historische centrum, het culturele erfgoed en het organiseren van tentoonstellingen en evenementen. In het proces is de meeste aandacht dan ook uitgegaan naar dit historische stadscentrum.
We hebben minder gesproken over voorzieningen in de kernen rondom Ravenstein. Alleen Onder d'n Plag is besproken in relatie tot sportvoorzieningen. Verder is op de 2de bijeenkomst in het Hooghuis door het onderwijs vermeld, dat het basisonderwijs van de Vierheemskinderen en Ravengaarde zich op de lange termijn waarschijnlijk zal gaan concentreren in Ravenstein.

Bruisend verenigingsleven

Vanaf de eerste avond werd duidelijk dat Ravenstein een bruisend verenigingsleven kent en dat er veel wordt georganiseerd. Jong en oud zijn hiermee bezig. Van het evenement Sungrooves tot Ravenstein bij Kaarslicht. Er zijn zelfs zoveel initiatieven, dat het af en toe niet meevalt om vrijwilligers te vinden. Ook werd snel duidelijk dat woningbouw een onderwerp is dat zeer dringend om aandacht vraagt. Dit is al bij het gemeentebestuur van Oss bekend.
Er is reeds opdracht gegeven om de haalbaarheid te onderzoeken van woningbouw en detailhandel op de Kolk. Opvallend is ook de ambitie om een levendig stadje te blijven. Hiervoor werd op de eerste bijeenkomst het begrip 'reuring' geïntroduceerd en dit bleek een veelomvattend begrip. Toen we er op de vierde avond over doorvroegen, bleek de wens het beste te vangen in de omschrijving: "We willen dat Ravenstein een stadje is en blijft, waar geleefd en gewerkt wordt. We willen geen Heusden aan de Maas worden, maar ook geen slaapstad."
Ravensteiners investeren hierin zelf, zoals de nieuw te ontwikkelen winkel en brouwerij in de molen en de horecaondernemer, die mogelijk wil investeren in uitbreiding van de overnachtingsmogelijkheden. Maar men kijkt ook naar de gemeente om op gebied van toerisme de ontwikkelingen mee te ondersteunen en te stimuleren.

Veel maatschappelijk vastgoed

Wat op voorhand al duidelijk was, voordat we de voorzieningenkaart in Ravenstein begonnen, is dat er in Ravenstein en de dorpskernen heel veel maatschappelijk vastgoed staat. Een aantal gebouwen zijn in bezit van de gemeente Oss en een aantal in particulier bezit. De gebouwen met een maatschappelijke functie die in particulier bezit zijn, worden echter wel ervaren als belangrijk voor de leefbaarheid van Ravenstein en omgeving. Denk aan de Molen, de multifunctionele accommodatie Ravengaarde met daarin de bibliotheek en het basisonderwijs, het Vlakglasmuseum en de kerkgebouwen in bezit van de parochie.
Voor de culturele instellingen zoals de Molen en het Vlakglasmuseum, is doorlopend ondernemerschap noodzakelijk om te zorgen voor een sluitende exploitatie. Voor de Molen lijkt die nu gevonden met de vestiging van een winkel en brouwerij. Voor het Vlakglasmuseum zijn de problemen nijpend. Voor de bibliotheek zijn de huisvestingslasten gelukkig laag, maar blijft de afname van het aantal lezers en bezuinigingen op subsidies een aandachtspunt.
Aandacht voor de exploitatiekosten is feitelijk ook aan de orde voor het Toeristisch Informatie Centrum in het Raadhuis. Zolang de gemeente de huisvestingskosten draagt voor het Raadhuis, kunnen deze activiteiten in deze accommodatie plaatsvinden. Naast het TIR zijn dat bijvoorbeeld de vergaderingen van de Dorpsraad en o.a. de exposities van Stichting Cultuur.
Deze stichting ontvangt van de gemeente een geringe subsidie voor het organiseren van culturele activiteiten. Deze middelen zijn niet bedoeld om huisvestingslasten te betalen. Het Raadhuis kostendekkend exploiteren, bijvoorbeeld door een beheerstichting zoals bij de overige buurt- en dorpshuizen in Oss, is door de inrichting van het Raadhuis en door de relatief hoge kosten lastig, zo niet onmogelijk.
Op gebied van sport is ook sprake van exploitatieaandachtspunten. Dit geldt bijvoorbeeld voor de sporthal de Hoge Graaf, waar nu al sprake is van overcapaciteit. Deze zal na beëindiging van het Hooghuis in Ravenstein alleen maar toenemen. Ook bij de sportaccommodaties voelt men de gevolgen van ontgroening op de exploitatie, en kijkt men met

enige zorg vooruit naar mogelijke effecten van de bezuinigingsopdracht die per 2017 gerealiseerd moet zijn. Kortom de overcapaciteit op gebied van maatschappelijk vastgoed is zeer groot te noemen in Ravenstein, exploitaties staan onder druk, maar de wil om samen te werken en de uitdagingen samen op te pakken is groot.

Ambities op gebied van toerisme en cultuur

Er is op de avonden over de voorzieningenkaart verschillende keren gesproken over ambities op gebied van toerisme en cultuur. Het gevoel bestaat dat er uit Ravenstein op dat gebied 'meer te halen valt'. Er zijn verschillende ideeën genoemd, zoals het oprichten van een arts- en craft centrum en samenwerking met de Design Academy in Eindhoven. Ook is gewezen op een ouder plan, bekend onder de naam Waterfront Ravenstein. Die visie richt zicht ondermeer op het verder ontwikkelen van de Maasoever. In dit plan was ook een mogelijke locatie geschetst voor een nieuw Vidi Reo. Verder leeft de behoefte om Ravenstein ook meer buiten de grenzen van de gemeente Oss 'op de kaart te zetten'. Hiervoor mist men een kartrekker. Hierover wil men met de gemeente in gesprek. Daarnaast is op korte termijn aandacht nodig voor culturele initiatieven, waarvan de exploitatie onder druk staat.

Locatieontwikkelingen en bestaande plannen voor Ravenstein

Op alle avonden kwam als speerpunt de behoefte aan woningbouw naar voren. Er werd met regelmaat verwezen naar verschillende oudere plannen, die in het verleden in samenwerking met de inwoners van Ravenstein zijn gemaakt. Ontmoeten, toerisme en wonen waren in deze plannen belangrijke aandachtspunten.

In 2006 is het Dorpsplan Ravenstein uitgebracht. Hierin was al een nieuw te bouwen Vidi Reo op De Bleek opgenomen. In 2008 is de *Visie Gezicht op Ravenstein; een strategie voor het waterfront* vastgesteld. Daarin werd gesteld dat Ravelijn Oranje mogelijk een geschikte locatie is voor nieuwbouw van het gemeenschapshuis Vidi Reo. Door de start van de banken- en daarna de economische crisis in 2008, werd echter in de loop van 2010 duidelijk dat voor dit type ambitieuze plannen geen middelen meer waren. Bij de actualiteit van deze plannen kunnen nu vraagtekens worden geplaatst. Voor de visie Waterfront wordt ambtelijk nagedacht over een actualisatieslag.
Daarnaast is in 2013 de Locatiestudie Woningbouw Ravenstein vastgesteld. Dit leidde tot besluitvorming voor de realisatie van winkels en woningen op de locatie de Kolk. In de Locatiestudie Woningbouw is aangegeven dat in de periode 2011-2020 nog ruimte gevonden moet worden voor zo'n 44 tot 66 woningen. Gemeld wordt dat er aandacht nodig is voor senioren en starters, maar tijdens de gesprekken over de voorzieningenkaart, werd door de werkgroepsleden ook melding gemaakt van behoefte aan woningen in het duurdere segment.
Uit de voorzieningenkaart komt één nieuwe mogelijkheid voor locatieontwikkeling. Dit is de locatie Hooghuis.

Conclusie

Er is sprake van veel samenhang van het type 'als – dan'. De uitwerking van deze kaart vraagt om een integrale benadering en ondersteuning van verschillende afdelingen van de gemeente Oss. De voorzieningenkaart Ravenstein vraagt naast vastgoedonderzoeken aandacht voor cultuur, toerisme en mogelijk herbestemming van ontwikkellocaties. De voorzieningenkaart Ravenstein heeft daarom een wat andere uitkomst, dan de voorgaande voorzieningenkaarten.

5. Het advies voorzieningenkaart 2030 Ravenstein en kernen

5.1 Ontmoeten

De deelnemers van de Voorzieningenkaart vinden het allemaal belangrijk dat er in Ravenstein een ontmoetingsruimte blijft voor het verenigingsleven, Jongerensoos en KBO. Men vindt het belangrijk dat er een grote ruimte is en blijft waar men zo'n 250 tot 500 personen kan onderbrengen, bijvoorbeeld tijdens evenementen, carnaval, feesten etc. Een horecafunctie is hierbij onmisbaar. Het huidige gebouw van Vidi Reo voldoet niet meer aan de huidige bouwkundige en functionele eisen van de tijd.

Voor een toekomstige ontmoetingsruimte geven de deelnemers van de voorzieningenkaart de voorkeur aan een multifunctionele ruimte. Ook het combineren van een ontmoetingsfunctie met sport of een fitnesscentrum wordt als een kans ervaren. Vooral omdat door sport jong en oud elkaar ontmoeten. Er wordt aandacht gevraagd voor een duurzame exploitatie, waarvoor een goede samenwerking met een (horeca) ondernemer noodzakelijk wordt geacht.

Niet alleen onder ouderen, maar ook onder de jeugd is er behoefte aan een ontmoetingsplek. Voor ouderen ziet men graag een informeel inlooppunt in het centrum. Voor jongeren is het belangrijk dat zij een eigen plek hebben met een eigen identiteit, zoals nu het geval is bij Soos Madhouse. Dit hoeft niet per se in een eigen gebouw, maar kan ook in een eigen ruimte in een gedeeld ontmoetingscentrum.

Tussen de 2de en de 3de avond van de werkgroep Voorzieningenkaart Ravenstein, maakte Het Hooghuis bekend dat zij met ingang van 2017 geen onderwijs meer geven in Ravenstein. Daarmee komt het pand terug bij de gemeente en zou het gebruikt kunnen worden voor de functie ontmoeten, of plaats kunnen maken voor andere ontwikkelingen. De voorkeur van Ravenstein gaat echter uit naar een ontmoetingsruimte in het centrum, omdat dit bijdraagt aan 'reuring'. Dit zou de huidige locatie kunnen zijn, maar ook locaties die in eerdere plannen zijn aangewezen, zoals in het plan Waterfront of in het dorpsplan Ravenstein. Die hadden een nieuw Vidi Reo mogelijk voorzien op De Bleek. Een nieuw Vidi Reo op de Bleek heeft echter de consequentie dat het parkeren op deze locatie grotendeels komt te vervallen. Het parkeren in de vesting wordt thans al als problematisch ervaren. Voor de huisvesting van de functies van Vidi Reo zijn ook nog andere locaties voorstelbaar.

In de gesprekken over ontmoeten in het Hooghuis werden voor- en nadelen genoemd. Vanuit de gemeente werd het voordeel genoemd, dat het Hooghuis snel verbouwd zou kunnen worden tot een dorpshuis en dat dit minder duur is dan nieuwbouw. Het gebouw biedt nu al veel mogelijkheden. Het heeft een theaterzaal, het heeft een keuken, een grote zaal en voldoende ruimte voor aanvullende wensen, bijvoorbeeld voor een fitnessruimte. Nadelen zijn dat het niet in het oude centrum ligt, in een woonwijk, onvoldoende parkeerplaatsen heeft, geen mooie buitenruimte en terras heeft en niet aan de gracht ligt. De werkgroep was echter van mening, dat het verbouwen van het Hooghuis tot ontmoetingscentrum het onderzoeken waard is. De afstand tot het stadscentrum is overbrugbaar. Mogelijk moet dan wel extra aandacht worden besteed aan de verbinding met het oude centrum, het buitengebied en parkeren. Verder is een belangrijke voorwaarde bij dit onderzoekscenario, dat de exploitatie van het dorpshuis levensvatbaar moet zijn en dat de huidige uitbater van Vidi Reo in de onderzoeken wordt betrokken.

Door BrabantWonen en BrabantZorg wordt gewerkt aan een informele ontmoetingslocatie voor ouderen in het centrum van Ravenstein. De dorpsraad van Ravenstein is hierover met BrabantZorg in gesprek, omdat zij ook doende zijn met de oprichting van een zorgcoöperatie.
De gesprekken hierover verlopen goed.

Te onderzoeken scenario's

1. Renovatie of vervangende nieuwbouw voor dorpshuis Vidi Reo op de huidige locatie of een andere locatie. Daarbij moeten ook eerder genoemde locaties uit oudere plannen, waarvoor draagvlak was, worden betrokken. In het onderzoek zal aandacht worden besteed aan een duurzame exploitatie, parkeren en inrichting van het buitengebied en de integrale ruimtelijke visie.
2. Huidige functies van Vidi Reo onderbrengen in bestaand vastgoed, waaronder het Hooghuis. Hierbij zal aandacht besteed worden aan een duurzame exploitatie, parkeren en inrichting van het buitengebied en de integrale ruimtelijke stedelijke visie.

Aandachtspunten

1. Tijdens de bijeenkomsten van de voorzieningenkaart kwam meerdere malen het thema 'opslag' naar voren. Verschillende deelnemers, waaronder Sungrooves, Heemkundekring en het Gilde gaven aan gebrek te hebben aan opslag voor materialen voor evenementen etc. Dit komt mede doordat de loods is afgebrand waar de materialen en decorstukken opgeslagen waren voor het evenement Ravenstein bij Kaarslicht. Een deel van de problemen met opslag zijn tijdens het proces van de Voorzieningenkaart al opgelost door opslag bij het Hooghuis. Gezien de vele mogelijkheden voor opslag in Ravenstein in de bestaande panden, bestaat de verwachting dat dit punt door onderlinge afstemming opgelost kan worden.
2. Ook het gilde heeft aangegeven ongeveer 20m2 nodig te hebben voor opslag van hun materialen. Zij kunnen als vereniging echter niet of nauwelijks voor deze (opslag)ruimte betalen. Daarnaast zijn zij op zoek naar een kluis-achtige opslag, liefst binnen het centrum van Ravenstein, waar kostbare zilverwerken opgeslagen kunnen worden. Er is een dergelijke kluis in het Raadhuis. Mogelijk zou deze verhuisd kunnen worden. Zelf onderzoeken zij de mogelijkheid om een deel van de waardevolle documenten die zij bezitten, over te dragen aan het Archief in Den Bosch. Ook zouden zij graag een plek hebben om hun schutsbomen te plaatsen zonder dat deze overlast veroorzaken of dat ze automobilisten moeten verzoeken hun auto's te verplaatsen, zoals nu het geval is.

5.2 Cultuur & Toerisme

Men hecht veel waarde aan het oude stadscentrum van Ravenstein. Het stadje trekt jaarlijks vele bezoekers die zorgen voor reuring en bestedingen in het centrum. Voor toeristen, maar ook voor eigen inwoners, is het van belang dat er van alles wordt georganiseerd, zoals exposities, evenementen, muziekuitvoeringen en het TIR om deze te promoten. Het historische karakter, de monumentale panden, horeca en overnachtingsmogelijkheden maken Ravenstein voor toeristen aantrekkelijk.
Meer reuring in het centrum vraagt om een campagne over de grenzen van Oss heen. Zowel om nieuwe inwoners te trekken als om bezoekers te attenderen op de toeristische mogelijkheden van Ravenstein. Dit geldt ook voor het zoeken naar samenwerkingsverbanden, zoals bijvoorbeeld kleine exposities van de Design Academy in Eindhoven of van de Radboud Universiteit van Nijmegen. Men mist op dit moment een ambassadeur/kartrekker, die Ravenstein op de kaart zet.
Daarnaast werd aandacht gevraagd voor de gebiedsvisie, die een aantal jaren geleden is ontwikkeld voor Ravenstein. Daarin was de ontwikkeling opgenomen van een waterfront. Dit plan is niet tot uitvoering gekomen, maar verschillende onderdelen van het plan hebben nog steeds veel waarde voor Ravenstein.

1. Initiatief van de Molenstichting

Op dit moment wordt bij de molenstichting hard gewerkt aan een nieuwe invulling nu Expeditie Land van Ravenstein niet meer in het pand zit. Er zijn twee ondernemers gevonden die bier willen gaan brouwen in het bijgebouw. Daarnaast heeft de stichting een vergunning gekregen om een bakhuisje te bouwen, waarin ambachtelijk speltbrood gebakken zal worden. Deze producten zullen verkocht worden in een winkeltje in de buik van de molen. Hier wordt samenwerking gezocht met Landerij Van Tosse. Eventueel kan in de toekomst dit idee versterkt/uitgebreid worden met andere ambachten, zoals de leerlooierij, edelsmid etcetera. Dit betekent dat er bij de molen geen beschikbare ruimte meer is voor zelfstandige huisvesting van andere activiteiten. Daarnaast zal er een centrale ontmoetingsruimte (met aanvullend een aparte vergaderruimte) zijn waarin groepsontvangsten, presentaties en exposities kunnen plaatsvinden. Met de heemkundekring wordt momenteel gesproken over inbedding van haar activiteiten in deze ruimten.

2. Verplaatsing TIR en Stichting Cultuur naar het Vlakglasmuseum

In Ravenstein is grote overcapaciteit in de maatschappelijke gebouwen. Voor de gemeente is het in de toekomst niet haalbaar om al deze gebouwen te blijven bekostigen. Daarom is in de voorzieningenkaart gekeken op welke manier de culturele initiatieven van elkaar kunnen profiteren.
Het museum, het TIR, de stichting Cultuur en de Heemkundekring, zouden elkaar, wat betreft hun activiteiten kunnen versterken. Deels gebeurt dit al. Zo houdt de stichting cultuur al exposities in de NH-Kerk en het Raadhuis en geven zij daarnaast enkele concerten in de NH-kerk. Verdere versterking hiervan kan gevonden worden door te kiezen voor huisvesting in één pand.
Een voorbeeld zou het Vlakglasmuseum kunnen zijn. Wanneer het Vlakglasmuseum geen ondersteuning krijgt door samenwerking of subsidie van de gemeente, zal het museum na 2015 ophouden te bestaan. De ruimten van het museum en functionaliteiten van het gebouw bieden hiervoor voldoende mogelijkheden. Dit heeft echter niet de voorkeur van het TIR en de stichting Cultuur. Het TIR en de stichting Cultuur verwachten bij een verhuizing naar het vlakglasmuseum een terugloop in het aantal bezoekers en vinden de ligging van het museum niet toegankelijk en centraal genoeg.

3. Verplaatsing van TIR en stichting Cultuur naar NH-Kerk

De NH-Kerk zou wellicht geschikt gemaakt kunnen worden voor exposities van de stichting Cultuur en het TIR, en misschien voor de Heemkundekring. Dit laatste zou pas aan de orde zijn, mocht door positieve ontwikkelen en groei van de streekproductenwinkel en de brouwerij in de molen geen ruimte meer zijn. Voor huisvesting van de permanente expositie van het Vlakglasmuseum is de NH-Kerk te klein. Aanpassingen van de NK-Kerk vergen echter wel een investering.

4. Stimuleren van toerisme en behoud openbare functie raadhuis

De deelnemers in Ravenstein vinden het belangrijk dat het Raadhuis behouden blijft. Het pand mag best een andere functie krijgen dan de huidige – vergaderingen dorpsraad, TIR en exposities van de stichting Cultuur - zolang dit een openbaar toegankelijke functie is. Men begrijpt dat het Raadhuis niet geschikt gemaakt kan worden om alle functies van Vidi Reo in onder te brengen. Daarvoor is het pand niet groot genoeg. Een voorbeeld van een andere functie is het raadhuis bestemmen voor een commerciële functie als een restaurant, hotel en/of zalencentrum. Dit is een scenario dat kan worden onderzocht. Het Raadhuis is een rijksmonument, een verandering van functie zal rekening moeten houden met de monumentale waarden. De horecaondernemer van de Keurvorst, heeft aangegeven dat er vraag is naar hotelbedden in Ravenstein. Hij heeft tekeningen voor uitbreiding klaarliggen. Hij wil deze plannen on-hold zetten om de mogelijkheden van het realiseren van hotel-horeca in het Raadhuis te onderzoeken. In geval van de optie horeca-hotel in het Raadhuis, zou onderzocht moeten worden of het mogelijk is dit te combineren met de huisvesting van het TIR en de stichting Cultuur Ravenstein.
Indien een horeca-hotel functie voor het Raadhuis niet tot de mogelijkheden behoort, is het wenselijk om andere scenario's te onderzoeken met een gemengd commerciële-maatschappelijke functie, bijvoorbeeld woonhuis-galerie-TIR. Een enkeling binnen de werkgroep vindt dat het Raadhuis ook verkocht zou kunnen worden met de bestemming wonen. Een herbestemming met een gemengde bestemming heeft de voorkeur. De Vastgoedafdeling van de gemeente Oss, vraagt aanvullend aandacht voor het huidige beheer, dat nu nog in handen is van de gemeente Oss.

Te onderzoeken scenario's zijn

1. Horeca-hotelfunctie in het Raadhuis al dan niet in combinatie met TIR en/of stichting Cultuur.
2. Indien punt 1 niet haalbaar is, zoeken naar andere commerciële-maatschappelijke functie voor het Raadhuis.

Aandachtspunten

1. Mogelijk komt binnen 5-10 jaar de St. Luciakerk en/of de kerk in Huisseling leeg te staan. Zekerheid is hier nog niet over. Het is raadzaam dat de dorpsraad en de gemeente contact zoeken met het parochiebestuur en het bisdom en met hen in gesprek blijven over de ontwikkelingen.
2. Op zijn minst moet één van de twee bestaande locaties in het centrum – Vidi Reo of het Raadshuis - een publieke functie behouden. Maar dit kan in geval van het Raadhuis wel een publieke functie zijn in de vorm van een hotel/horeca bestemming of mogelijke een andere commerciële bestemming.

5.3 Sport

Sport is belangrijk voor de leefbaarheid in Ravenstein en de kernen. Sport verbindt jong en oud. De sportverenigingen geven aan dat clustering en samenwerking een denkbare oplossingsrichting is. De onderlinge verwevenheid en afhankelijkheid van de dorpen zal naar verwachting in de toekomst groeien, daar wil men graag op inspelen.

Bij de voetbalverenigingen wordt momenteel al gewerkt aan de samenwerking tussen SDDL en VV Ravenstein. Omdat er de afgelopen jaren een tekort is ontstaan aan jeugdleden hebben zij besloten enkele jeugdteams samen te voegen. Ook vanwege de bezuinigingen op buitensport* per 2017 zoeken zij naar verdergaande samenwerking.

Verder geven de grootste sportverenigingen uit Ravenstein aan, dat zij het belangrijk vinden dat er een lange termijn visie komt voor sporten in Ravenstein. Er is een wens voor het realiseren van een omnipark op een goede locatie. In dit park kunnen verschillende sporten, maar ook andere maatschappelijk functies worden gecombineerd. Een sporthal in het omnipark vindt men een mooie gedachte en men vraagt daarom om niet meer te investeren in de huidige sporthal De Hoge Graaf, maar deze alleen nog netjes te onderhouden. De locatie van het omnipark vindt men op dit moment nog niet van belang. Dit is mede afhankelijk van andere ontwikkelingen in Ravenstein zoals woningbouw.
Deze lange termijn ambitie (25 – 30 jaar) staat los van een eventuele korte termijn oplossing, die samenhangt met de samenwerking tussen SDDL en VV Ravenstein. Het belangrijkste advies dat men wil meegeven in de voorzieningenkaart, is dat de gemeente de (sport) verenigingen de tijd moet gunnen om verder te werken aan onderlinge samenwerking voordat beslissingen worden genomen over het vastgoed. Op deze manier kan op termijn een duurzame oplossing gevonden worden. Wanneer de clubs daadwerkelijk beslissingen hebben genomen, zouden zij graag support vanuit de gemeente krijgen in de vorm van expertise en noodzakelijke aanpassingen.

Verder is tijdens het laatste gesprek in de voorzieningenkaart over Sport, door de verenigingen zelf spontaan het idee ontstaan om tot een sportraad te komen, waarin alle sportverenigingen in Ravenstein vertegenwoordigd zijn. Het doel van deze sportraad is om gezamenlijk de gevolgen op te vangen van ontgroening en een gezamenlijke visie te vormen voor de toekomst van de sportverenigingen.

Het advies:
Voorlopig geen investeringen meer te doen in Sporthal de Hoge Graaf, maar deze alleen onderhouden op een veilig en doelmatig niveau.

De verenigingen in Ravenstein te ondersteunen bij het initiatief om te komen tot een sportraad die gaat kijken naar korte en lange termijn oplossingen.

Aandachtspunten

Bij de uitwerking van het scenario Hooghuis-ontmoeten-sport, onderzoeken of het haalbaar én wenselijk is de gymzaal in de school weer te herstellen of dat deze gebruikt kan worden voor een individuele sport, zoals fitness.

* Achtergrond bezuinigingsopdracht voetbal:
Naast de voorzieningenkaart loopt er een bezuinigingsopdracht voor alle buitensportclubs in Oss. Uit een rapport van het Mulier instituut blijkt dat Oss te maken heeft met een grote overcapaciteit in sportvelden en dat deze overcapaciteit in de toekomst zal groeien.
De gemeente heeft daarom de opdracht gesteld dat per 2017 €200.000 bezuinigd moet worden op buitensport. De clubs mogen daarbij onderling bepalen op welke manier deze bezuinigingen tot stand komen. Mochten zij hier niet uitkomen dan zal deze bezuinigingsopdracht tot gevolg hebben dat een tariefverhoging noodzakelijk is.

6. Financiële uitwerking scenario's

6.1 Algemene toelichting bij de scenario's

In de scenario's worden alleen de investeringen opgenomen voor bouw of renovatie van de voorzieningen. Kosten die in de scenario's niet zijn meegenomen zijn de restant boekwaarden, mogelijke opbrengsten uit de verkoop van een pand of de grond en sloopkosten (tenzij anders vermeld).

6.2 Investeringskosten sport

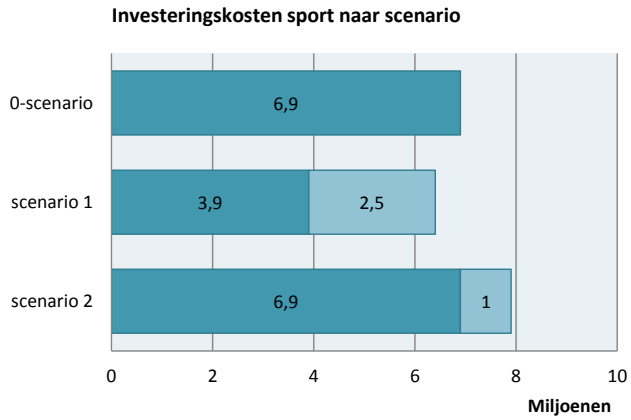
0-scenario: Huidige situatie in standhouden
In het 0-scenario zijn de vervangingsinvesteringen opgenomen om alle huidige sportvoorzieningen in stand te houden. Het betreft de volgende vervangingsinvesteringen: De sporthal, de sportvelden en kleedaccommodaties van Sportpark Den Ong en De Vijf Stromen en accommodatie Onder d'n Plag.

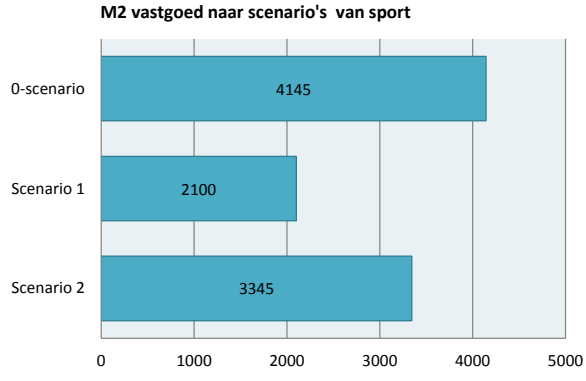
Scenario 1: Samenwerking voetbal en vervanging sporthal/zaal
In dit scenario gaan we ervan uit dat Sportpark de Vijf Stromen op den duur gebruikt zal gaan worden door beide voetbalverenigingen. Dit brengt investeringen voor uitbreiding met zich mee.
In dit scenario is berekend wat de investeringskosten zijn van een uitbreiding van sportpark De Vijf Stromen met op termijn de vervangingsinvestering voor Onder D'n Plag. Daarnaast is een investering opgenomen voor de bouw van een nieuwe sportzaal, in plaats van een sporthal. Op basis van huidige bezettingsgraden lijkt de grootte van een sportzaal in de toekomst te volstaan. De 2,5 miljoen in het lichtblauwe balkje zijn de meerkosten mocht toch een sporthal noodzakelijk zijn. Mocht er een ontmoetingscentrum komen op de locatie Hooghuis, dan zou bijvoorbeeld deze sportzaal hieraan toegevoegd kunnen worden.

Scenario 2: Omnipark
In dit scenario zijn de investeringskosten opgenomen om één grote sportaccommodatie te realiseren voor alle buiten- en binnensporten in en om Ravenstein op een nader te bepalen locatie. Dit scenario valt ver buiten de planperiode van de Voorzieningenkaart 2030, omdat dit scenario pas aan de orde komt, wanneer de accommodatie van Onder d'n Plag is afgeschreven (2053).

Opgenomen zijn de kosten voor:
4 voet-/korfbalvelden, 3 tennisvelden, kleedaccommodaties, kantine, sporthal, parkeerplaatsen + aankoop externe grond (lichtblauw).

In de grafiek met vierkante meters zijn alleen de vierkante meters van het vastgoed, zoals kantine, kleedkamers en sporthal meegerekend. De vierkante meters van de sportvelden zijn, bij alle drie de scenario's, niet meegeteld.

6.3 Investeringskosten ontmoeten

Scenario 1: Nieuwbouw Vidi Reo op nieuwe locatie in oude stad
In dit scenario worden de huidige vierkante meters van Vidi Reo herbouwd op een andere locatie in de oude stadskern. Daarom zijn in de lichtblauwe balk de kosten toegevoegd voor aankoop van grond.

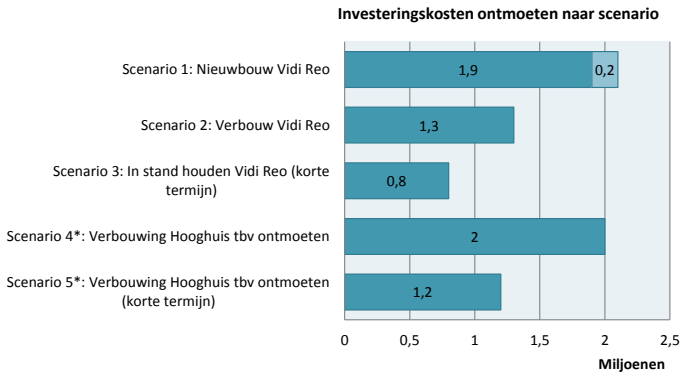
Scenario 2: Grootschalige renovatie van Vidi Reo
In dit scenario zijn de investeringskosten opgenomen voor grootschalige renovatie van het huidige Vidi Reo, waarmee nieuwbouw kwaliteit wordt bereikt.

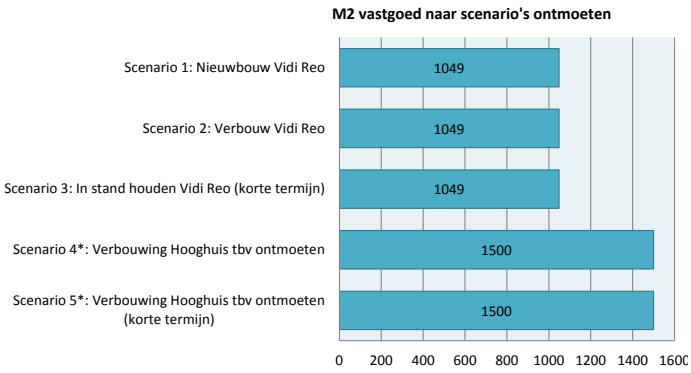
Scenario 3: Tijdelijk in stand houden van Vidi Reo
Dit scenario gaat uit van het in stand houden van Vidi Reo, om uiteindelijk te kiezen voor een nieuwe locatie voor het dorpshuis. Het is als het ware een tussenoplossing, om uiteindelijk te komen tot scenario 1. Vidi Reo wordt in dit geval niet grootschalig gerenoveerd, maar zolang mogelijk functioneel gehouden.

Scenario 4: grootschalige renovatie van het Hooghuis
In dit scenario zijn de investeringskosten geraamd om van het Hooghuis een nieuw Vidi Reo te maken. Een deel van het gebouw zal hiervoor worden gesloopt om een buitengebied te realiseren, maar het gebouw zal evengoed groter blijven dan het huidige Vidi Reo en meer functies hebben (zoals de filmzaal en keuken). Ook is in het Hooghuis mogelijk de gewenste combinatie van sport en ontmoeten te realiseren. De kosten voor een extra sportzaal bedragen 2,1 miljoen.

Scenario 5: Tijdelijke aanpassing van het Hooghuis
In dit scenario is uitgegaan dat een deel van het Hooghuis wordt gesloopt en het gebouw functioneel wordt aangepast, maar niet wordt verbouwd op nieuwbouw kwaliteit. Bij dit scenario zijn dus eveneens sloopkosten opgenomen. Dit scenario zou aantrekkelijk kunnen zijn, omdat hiermee ruimte wordt gecreëerd voor nieuwbouw op de lange termijn én omdat op de korte termijn een betere en ruimere accommodatie wordt gecreëerd voor ontmoeten met meer functionaliteiten. Zie scenario 4. Ook in deze situatie is uitbreiding met een gymzaal mogelijk (zie scenario sport).

Zoals aangegeven is in deze scenario's geen rekening gehouden met boekwaardes. In de scenario's ontmoeten is de boekwaardes van het Hooghuis een factor om rekening mee te houden. Indien gekozen zou worden voor sloop van het Hooghuis, moet rekening gehouden worden met het afboeken van 2 miljoen. Dit is een bedrag dat niet terug verdiend kan worden met (grond)verkoop.

** In scenario's 4 en 5 zijn sloopkosten van een gedeelte van het Hooghuis meegenomen, omdat niet het gehele gebouw gebruikt zal worden als ontmoetingscentrum*

6.4 Investeringskosten cultuur

0-scenario: Huidige situatie in standhouden
In dit scenario zijn de investeringskosten opgenomen van grootschalige renovatie van het Raadhuis en de NH-kerk.

Scenario 1: NH-kerk in stand houden
In dit scenario is uitgegaan van een beperkte renovatie van de NH-kerk en gaat uit van afstoting van het Raadhuis aan een particuliere (horeca-)ondernemer.

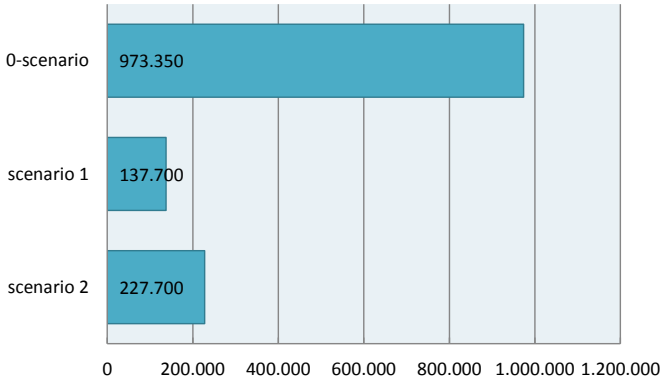
Scenario 2: Aanpassing NH-kerk
In dit scenario is uitgegaan van een beperkte renovatie van de NH-kerk inclusief een bouwkundige aanpassing ten behoeve van het TIR. Ook deze variant gaat uit van afstoting van het raadhuis aan een particuliere (horeca-) ondernemer.

6.5 Investeringskosten onderwijs

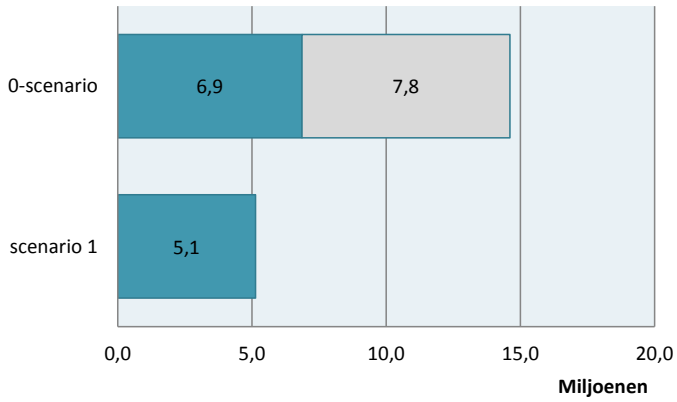
Scenario 0: Huidige situatie in standhouden
In dit scenario zijn de investeringskosten opgenomen voor vervangende nieuwbouw/grootschalige renovatie voor de MFA Ravengaarde, Vier Heemskinderen en het Hooghuis. Omdat het Hooghuis voor onderwijs in feite al geen vervangingsinvestering meer nodig heeft, is deze in grijs aangegeven.

Scenario 1: Concentratie van het onderwijs in de MFA Ravengaarde
In dit scenario wordt uitgegaan van de investeringskosten voor vervangende nieuwbouw/grootschalige renovatie van de MFA Ravengaarde door concentratie van het basisonderwijs. Investeringen in het Hooghuis en de Vierheemskinderen zijn voor de functie onderwijs niet aan de orde.

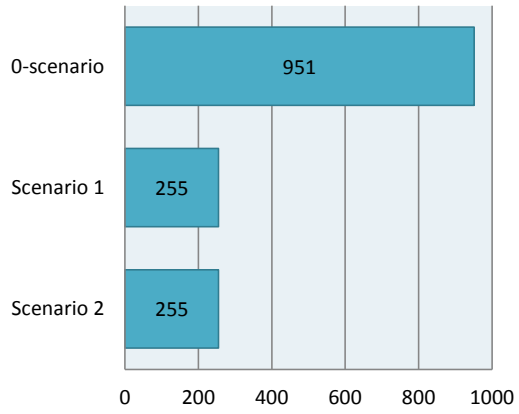
Investeringskosten cultuur naar scenario

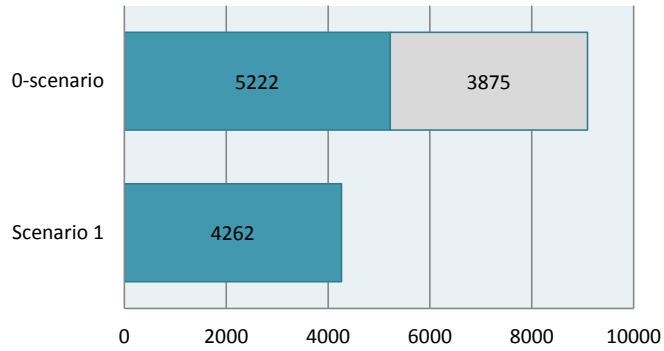
Investeringskosten onderwijs naar scenario

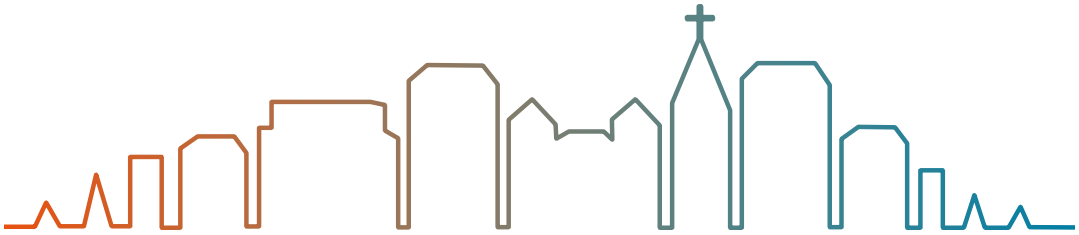

M2 vastgoed naar scenario's van cultuur

M2 vastgoed naar scenario's van onderwijs

7. Hoe verder?

7.1 Integrale aanpak

In de voorzieningenkaarten die tot nu toe zijn afgerond, hebben we een financiële paragraaf toegevoegd. Hierbij geven we per scenario aan hoeveel miljoenen er minder nodig zijn voor vervangingsinvesteringen en hoeveel het aantal vierkante meters maatschappelijk vastgoed afneemt. Dit is voor Ravenstein, gezien de grote hoeveelheid scenario's, de onderlinge afhankelijkheid van de scenario's en het feit dat vastgoed met belangrijke maatschappelijke functies niet in eigendom is van de gemeente, een stevige uitdaging.
Daarnaast is het lastig om een raming te maken van een verbouwing (Het Hooghuis verbouwen voor de functie ontmoeten, het Raadhuis tot horeca-hotel met maatschappelijke functie) zonder inzicht in het programma van wensen en een studie door een architect. Ramingen voor nieuwbouwscenario's hebben per definitie een indicatief karakter en dat geldt nog meer voor ramingen voor verbouwingsscenario's.

Zoals beschreven in hoofdstuk 2 heeft Ravenstein op dit moment ruim 14.442 m2 aan gemeentelijk vastgoed (exclusief sportvelden en kleedaccommodaties bij de sportvelden). Wanneer we al deze vierkante meters behouden (dit noemen we het 0-scenario) betekent dit een extra investering van 25 miljoen over een periode van 40 jaar voor grootschalige renovaties of vervangende nieuwbouw.

Acties Voorzieningenkaart Ravenstein

Ontmoeten, cultuur en toerisme

1. Financieel in kaart brengen van de kosten van renovatie of vervangende nieuwbouw voor dorpshuis Vidi Reo op de huidige locatie, nieuwbouw op één locatie uit eerdere onderzoeken waar draagvlak voor was, en verplaatsing van activiteiten van Vidi Reo naar bestaand vastgoed, waaronder Het Hooghuis. De uitkomsten van deze onderzoeken bespreken met de werkgroep Voorzieningenkaart Ravenstein en beoordelen op basis van: voorkom zoveel als mogelijk vervangingsinvesteringen en benut het bestaande vastgoed beter met behoud van leefbaarheid.
2. Meewerken met de lokale ondernemers bij haalbaarheidsonderzoeken naar verbouwing van het raadhuis tot hotel-horeca met maatschappelijke functie, zoals het TIR en de stichting Cultuur.
3. In samenwerking met bestuursleden van de dorpsraad, het TIR, het Gilde, de Heemkundekring, de stichting Cultuur, het Vlakglasmuseum en de Nederlands Hervormde Kerk onderzoeken welke samenwerkings- en huisvestingsmogelijkheden het beste passen bij het behouden van reuring in het centrum, het versterken van het toerisme en de opdracht van de voorzieningenkaart en in deze gesprekken ook aandacht besteden aan het beheer van het gemeentelijke vastgoed (Raadhuis en Nederlands Hervormde Kerk).
4. In overleg met betrokken partijen het gesprek aangaan over het stimuleren van het toerisme in Ravenstein en welke rol de gemeente daarin zou kunnen vervullen.

Sport

1. In samenwerking met betrokken partijen faciliteren en ondersteunen van de oprichting van de sportraad Ravenstein over de toekomst van sport in Ravenstein en de wens om op de lange termijn te komen tot een omnipark.
2. In gesprek blijven over de mogelijke gevolgen van samenwerking tussen SDDL en VV Ravenstein.
3. In kaart brengen wat de bezetting van de Sporthal de Hoge Graaf zal zijn na vertrek van het Hooghuis in 2017 en wat vanaf dat moment de behoefte aan gymcapaciteit zal zijn voor binnensport in Ravenstein.

Woningbouw

1. Locatiestudie woningbouw Ravenstein updaten. De Voorzieningenkaart heeft één nieuwe locatie opgeleverd: Het Hooghuis. Locatie de Kolk is inmiddels in ontwikkeling.

Deelnemers aan de Voorzieningenkaart Ravenstein

De voorzieningenkaart is een advies vóór en dóór de Ravensteinse gemeenschap. Aan het advies van de voorzieningenkaart Ravenstein werkten vele inwoners en verenigingen mee.

Wij willen de volgende deelnemers bedanken voor hun inbreng in het proces.

- Toeristisch Informatiecentrum Ravenstein
- Kerkbestuur Demen-Deursen
- Parochie Huisseling-Ravenstein
- Bibliotheek Ravenstein
- Soos Madhouse
- Basisschool de Bogaard
- Museum voor Vlakglas en emaillekunst
- Harmonie OBK
- Zangkoor Mix of Music
- Spons Jeugdtheater
- KBO Nestor
- V.V. Ravenstein
- Voreo
- Sungrooves
- Stichting RaafFESTein
- Het Hooghuis Ravenstein
- Heemkundekring
- Stichting cultuur Ravenstein
- Sint Barbara gilde Ravenstein
- SDDL
- Scouting Ravenstein
- Molenstichting
- Onder d'n Plag
- NH Kerk
- Vidi Reo
- Tennisvereniging de Witte Raven
- Stadsherberg de Keurvorst
- Dorpsraad Ravenstein

Deze publicatie is opgesteld door Desiree Meulenbroek en Fleur van der Zandt van de gemeente Oss, met bijdragen van Karin Sutherland, Gerard Harbers, (dorpsraad Ravenstein), Willem van Hoogstraten, Chantal Snijders, Wiljan Mentink, Sander Magielsen, Machiel van Zutphen, Mark Creemers, Paul Spanjaard en Fons Geraedts.

Oss, April 2015

Wil je snel gaan, ga dan alleen
Wil je ver komen, ga dan samen

